

OBNOVA VEREJNÝCH HISTORICKÝCH A PAMIATKOVO CHRÁNENÝCH BUDOV

Sekcia bytovej politiky, stavebníctva a mestského rozvoja MDV SR

Verejné budovy patria k budovám s najhoršou energetickou hospodárnosťou. V rámci vládou schváleného Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky získa Slovensko zdroje na investičnú podporu obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov. Cieľom je zlepšiť ich stavebnotechnický stav, znížiť energetickú spotrebu, zvýšiť odolnosť voči klimatickým zmenám, ako aj predĺžiť ich životnosť a skvalitniť možnosti využívania týchto budov verejnosťou. V rámci obnovy budov sa umožní využívať moderné technológie a aplikovať obnoviteľné zdroje energie, čím sa prispeje k plneniu ambiciózneho cieľa Európskej komisie v oblasti zníženia emisií do roku 2030.

KTO MÔŽE ŽIADAŤ?

Žiadateľmi o nenávratný finančný príspevok môžu byť vlastníci historických a pamiatkovo chránených verejných budov vrátane štátnych vlastníkov (správcovia majetku štátu), orgánov územnej samosprávy (obce, mestá, VÚC) a verejnoprávnych inštitúcií.

NA AKÉ BUDOVY JE MOŽNÉ ŽIADAŤ PODPORU?

Žiadateľ môže získať podporu na obnovu **historickej alebo pamiatkovo chránenej budovy**, ktorá je zároveň **verejnou budovou** (z hľadiska verejného vlastníka) a ktorá slúži **na poskytovanie výkonu verejnej moci**, vzdelávania, kultúry, športu a zároveň **prípadná vedľajšia hospodárska činnosť v budove** (vrátane všetkých nájmov, alebo zárobkových činností v budove) **nie je vykonávaná na viac ako 20 % kapacity** (plochy alebo času) budovy.

KTORÉ SÚ HISTORICKÉ A PAMIATKOVO CHRÁNENÉ VEREJNÉ BUDOVY?

Pamiatkovo chránená budova je:

- budova, ktorá je národná kultúrna pamiatka zapísaná v Registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, ktorý eviduje Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, alebo
- budova s pamiatkovou hodnotou, alebo budova rešpektujúca hodnoty pamiatkového územia, nachádzajúca sa v pamiatkovej rezervácii alebo pamiatkovej zóne, ktorú eviduje Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (PÚ).

Historická budova je budova, ktorá nie je síce národnou kultúrnou pamiatkou, ale vzhľadom na obdobie vzniku, historickú, architektonickú, krajinnú, urbanistickú alebo konštrukčnú kvalitu si vyžaduje vyšší stupeň a náročnosť renovačných prác. Historickými budovami sa v tomto kontexte rozumejú budovy, ktoré:

- sú registrované v Zoznamoch pamätihodností miest a obcí,
- sú uvedené v Registri modernej architektúry Slovenska, alebo
- mali platné stavebné povolenie alebo kolaudačné rozhodnutie, alebo bola stavba preukázateľne užívaná, alebo zapísaná do katastra nehnuteľností do roku 1979 vrátane roku 1979.

ČO JE HLAVNÝM CIEĽOM PREDKLADANÝCH PROJEKTOV OBNOVY BUDOV?

Pri obnove budov **budú realizované opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy, pričom musí byť dosiahnuté minimálne 30 % zníženie potreby primárnej energie budovy.**

Dosiahnutie 30 % zníženia potreby primárnej energie sa bude preukazovať pri podaní žiadosti projektovým energetickým hodnotením (ktoré je súčasťou projektovej dokumentácie) s vyčíslením predpokladaného zníženia potreby primárnej energie budovy a po kolaudácii sa potvrdí dosiahnutie týchto parametrov energetickým certifikátom.

AKÉ NÁKLADY BUDÚ OPRAVNENÉ?

Oprávnenými nákladmi budú náklady na opatrenia, ktoré majú vplyv na **zníženie potreby primárnej energie** potrebnej na fungovanie budovy (vykurovanie, príprava teplej vody, osvetlenie, nútené vetranie, chladenie), t. j. **opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov (EHB).**

Popri opatreniach EHB je možné vykonať aj **iné opatrenia**, ktoré nesúvisia s úsporou energie. Ich zoznam bude súčasťou výzvy. Tieto opatrenia môžu byť zamerané napríklad na zadržiavanie dažďovej vody, taktiež môžu zahŕňať tieniace prvky, zelené strechy, opatrenia na zabezpečenie bezbariérovosti, nabíjacie stojany pre elektromobily, vybudovanie dátových rozvodov v budove, odstránenie azbestu, triedenie a likvidáciu stavebného odpadu, zabezpečenie hniezdnych možností pre chránené druhy živočíchov a podobne, pričom náklady môžu byť premietnuté do oprávnených nákladov **len do výšky maximálne 10 % z oprávnených nákladov.**

Ostatné stavebnotechnické intervencie do budovy, napríklad opravy statických porúch, schodísk, interiérov a podobne, môžu byť realizované výlučne na náklady vlastníka budovy.

Výber opatrení bude zvolený špecificky v spolupráci vlastníka a projektanta individuálne podľa typu budovy a cieľov obnovy.

AKÁ BUDE VÝŠKA PODPORY?

Naším cieľom je podporiť **100 % oprávnených nákladov na každé**

PRÍKLADY OPATRENÍ EHB

POPIS OPATRENIA

opatrenia do obálky budovy

zateplenie fasády, strechy, podlahy, výmena okien, dverí, rekuperácia, sanácia proti vlhkosti...

opatrenia do vnútra budovy

izolácia rozvodov, inštalácia alebo výmena termoregulačných ventilov, výmena vodovodných batérií, výmena svetelných zdrojov, inštalácia pohybových alebo jasových snímačov, výmena výťahov, vzduchotechnika...

opatrenia do zdrojov

obnova alebo výmena zdroja tepla – kotla, inštalácia obnoviteľného zdroja energie – fotovoltaické solárne panely, solárne kolektory, tepelné čerpadlá...

opatrenia do automatizácie a riadenia budovy

inštalácia meradiel, regulácie, digitálnych riadiacich a regulačných systémov budovy, vyregulovanie systému, smart systémy...

Foto: Veronika Hubková

jedno opatrenie EHB a iné opatrenie, pričom ale celkový objem podpory na realizáciu iných opatrení môže byť vo výške maximálne 10 % z celkového objemu oprávnených nákladov.

Na každé opatrenie (zateplenie, výmena okien, výmena výťahu, výmena kotla, zelená strecha, odstránenie azbestu a pod.) máme stanovenú maximálnu jednotkovú výšku oprávnených nákladov, ktorá je na úrovni reálnych oprávnených nákladov na trhu pri zachovaní hospodárnosti verejných investícií. V prípade vysúťaženia vyššej ceny si rozdiel hradí vlastník stavby.

KEDY SA BUDE MOŽNÉ UCHÁDZAŤ O PODPORU?

Zverejnenie výzvy na predkladanie žiadostí sa predpokladá **v 2Q/2022. Oprávnenými aktivitami** budú aj stavebné práce, ktoré boli **zrealizované od februára 2020**, ak stavba v čase rozhodnutia o poskytnutí príspevku nie je ešte ukončená.

AKÉ PRÍLOHY BUDE POTREBNÉ PRILOŽIŤ K ŽIADOSTI?

Popri štandardných dokladoch preukazujúcich finančnú spôsobilosť a postavenie vlastníka a vlastníckych vzťahov k budove sa bude vyžadovať najmä:

- projektová dokumentácia pre stavebné povolenie (alebo projekt pre realizáciu stavby) vrátane časti – projektové energetické hodnotenie (s vyčíslením predpokladaného zníženia potreby primárnej energie po realizácii obnovy vo výške minimálne 30 % potreby primárnej energie budovy),
- právoplatné stavebné povolenie,
- ukončený pamiatkový výskum (ak bol nariadený PÚ),
- platná zmluva so zhotoviteľom uzatvorená postupmi verejného obstarávania (s časom realizácie maximálne do decembra 2025),
- doklad o finančnom krytí časti investície, ktorá nebude oprávnená z Plánu obnovy a odolnosti (vlastné zdroje žiadateľa, úver a pod.).

AKO SA BUDÚ VYBERAŤ PODPORENÉ PROJEKTY?

Projekty plánujeme posudzovať a zazmluvňovať v poradí podľa predloženej kompletnej žiadosti, ktorá splní všetky podmienky, a to až do vyčerpania celkovej alokácie. Preto je prezieravé čím skôr sa pripraviť na obnovu budovy a po vyhlásení výzvy predložiť žiadosť.

Dokedy bude nutné ukončiť všetky práce, skolaudovať stavbu a finančne ukončiť obnovu budovy?

Všetky aktivity musia byť ukončené (realizované, skolaudované, do-fakturované) a zdokladované ministerstvu **do konca roku 2025**. V roku 2026 sa už počíta len s finančným uzatváraním projektov voči EÚ. ■

RESUME: RESTORATION OF PUBLIC HISTORIC AND LISTED BUILDINGS Public buildings are among the buildings with the worst energy performance. Within the framework of the Government-approved Recovery and Resilience Plan of the Slovak Republic, Slovakia will receive resources for investment support for the restoration of public historic and listed buildings. The aim is to improve their structural and technical condition, reduce energy consumption, increase resilience to climate change, as well as prolong their service life and improve the public's use of these buildings. The renovation of buildings will enable the use of modern technologies and the application of renewable energy sources, contributing to the European Commission's ambitious target of reducing emissions by 2030.